

Podmornice - baze raketnih projektila

Davor Savin

Poznato je da Sovjeti i Amerikanci posjeduju raketne baze na raznim mjestima naše planete. Ta činjenica u svakom slučaju »podizhe temperaturu« hladnog rata. Uprkos tome svjetske velesile nastavljaju sa tim i sličnim radovima kako bi u slučaju »eventualnosti« bile obezbijedene.

Zemaljske stacionirane baze, u slučaju sukoba, bile bi ubrzo izbačene iz stroja. Neprijateljskoj raketoj navali, bilo bi relativno lako da pronade i uništi cilj koji se ne kreće. Likvidacijom uređaja i personala takva baza bi bila potpuno neupotrebljiva, što bi povlačilo strateški zastoj u odbrani, odnosno napadu. Jednom riječju, računica je pokazala da su takvi sistemi potpuno nerentabilni — u čiji prilog ide činjenica da se takve baze mogu vrlo lako otkriti raznim — radar i termo uređajima. Zbog tih faktora vojni stručnjaci su došli do zaključka da bi najzgodnije rješenje u tom pogledu pokazala pokretna raketna baza, koja bi mogla da postigne praktičnu nevidljivost za razne radarske uređaje, kao i ostale elektronske, prislušno-optičke sprave.

Takav sistem bi mogao da djeluje precizno i sa velikom destruktivnom moći a sve to ne bi povlačilo potrebu većeg personala.

Za ispunjenje takvih uslova izgleda da bi najbolje odgovarala — podmornica. Već se sada u operativnoj službi nalaze atomske podmornice sa ogromnim akcionim radiusom, i mogućnošću dugog ostajanja pod vodom. A-podmornica naoružana raketnim projektilima mogla bi se u slučaju potrebe, privući određenoj obali i prikrivši se na dubini čekati na znak. U tom času bi kiša projektila zasula neprijateljsku teritoriju — stvarajući pometnju, tako da ne bi postojala opasnost da se podmornica brzo otkrije i tako izloži dejstvu podmorskih sredstava za uništavanje.

Problemi se sastoje u tome da je potrebno pronaći projektil koji bi odgovarao toj svrsi, jer dosadašnji glomazni i teško pokretni projektili, ispadaju iz takve mogućnosti upotrebe. Pored toga njihova tečna goriva predstavljaju opasnost za posadu, jer su to tekućine lako zapaljive i vrlo otrovne, tako da se praktički ne bi mogle stokirati na podmornici. Domet projektila se predviđa oko 2000-3000 km. sa preciznošću potrebnom za pogađanje cilja. Međutim se tu javlja problem lansiranja pod vodom.

Predviđa se da bi se projektili mogli lansirati sa podmornice, pomoću specijalne »kutije«.

Podmornica bi na svome vrhu, imala malo izbočenje, koje bi u stvari predstavljalo lansirnu cijev »kutije«. »Kutija« bi u sebi nosila raketu, i posjedovala bi vlastiti motor. (Inače bi bila hermetički zatvorena). Na visini od oko 300-400 m. proradio bi sam raketni motor i odbacio projektil od dotadašnje matice, koja bi se vratila putem padobranskih uređaja. Izgleda da Amerikanci pripremaju u tu svrhu projektil »Polaris«. Njegove dimenzije i vrsta goriva u potpunosti odgovaraju navedenoj svrsi. Naime, radi se o dužini od 9 m. i čvrstom gorivu. Međutim postoji i još jedan drugi projektil, po kome bi se podmornice opskrebile specijalnim lansirnim uređajem koji bi teglile na mjesto odredišta. Taj pomorsko-lansirni uređaj mogao bi primiti rakete dužine do 15 m. Jedna podmornica mogla bi tegliti jedan ovakav uređaj sa tri projektila brzinom od oko 15 milja na sat.

Po stizanju na mjesto lansirne točke, počeo bi rad na pripremanju projektila. Iz podmornice bi prešli na lansirni uređaj stručnjaci koji bi u kontrolnoj kabini lansirnog uređaja ukopčali energetske spojeve sa podmornicom. Uključili bi kompresor-sisteme, koji bi ubacivali u rezervoare projektila gorivo i ujedno pročišćavali zrak od štetnih para, jer se u ovoj verziji ne pojavljuju prepreke u tom smislu. (Naime postoji mogućnost iskorištavanja i tečnih goriva).

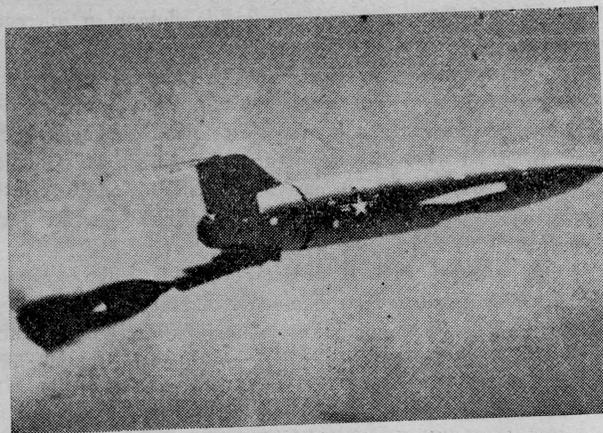
Poslije navedenih priprema osoblje uređaja se vraća na podmornicu koja zaranja i čeka znak za napad.

I jedan i drugi projekt imaju svoje dobre i loše osobine. Svaki problem nije riješen podjednako, a i sada se slični sistemi nalaze još u fazi eksperimentalnog ispitivanja.

Međutim tu srećemo jedan problem koji je istovjetan za ma koji princip tih verzija. Radi se o problemu dirigranja projektila, t. j. navođenje projektila na cilj. Postoje verzije tele i auto dirigovanja. Pošto je za navođenje projektila na njegovu putanju potrebna jaka otpremna stanica kao i određeni personal, taj princip u pogledu podmornica u potpunosti otpada jer bi postojale mogućnosti otkrivanja lokacije podmornice, koja bi u tom slučaju bila izložena propasti. Ne treba zaboraviti da podmornica u takvoj taktičkoj poziciji ne smije napustiti svoje određeno mjesto lansirtočke, jer bi i najmanja greška pri ispaljivanju imala fatalne posljedice.

Pri navođenju projektila greška u azimutu od $1/20$ na udaljenosti od 1200 km. povlači grešku od oko 20 km.

Kod auto-dirigovanja, projektil bi se individualno usmjerio na cilj koji bi prije ispaljivanja bio fiksiran u specijalnim elektronskim bubnjevima. Koordinate cilja bi bile navedene najpreciznije, tako da bi raketa bila u stanju da postigne totalni destruktivni kapacitet. Na tim se ostvarenjima uveliko radi, tako da bi mogli uskoro očekivati najoptimalnije rezultate *tehničkih problema*, dok sama upotreba spada pod odredište drugih razmatranja.

Raketni projektil izbačen sa podmornice